

Centrum Edukacyjne Przystanek Historia

<https://centrumedu.ipn.gov.pl/ph/archiwum-1/2020/20072,Wojna-swiatow-1920-12-sierpnia-10-wrzesnia.html>

19.04.2024, 22:45

Wojna światów 1920 - 12 sierpnia - 10 września

12 sierpnia - 10 września

Z okazji 100-lecia bitwy warszawskiej IPN przygotował okolicznościową wystawę zatytułowaną **Wojna światów 1920**. Zakłada ona wielopłaszczyznowe (cywilizacyjne i międzynarodowe) spojrzenie na charakter tego konfliktu, na towarzyszące mu zagrożenia i konsekwencje, jakie przyniosła wygrana Polski dla nas i całego świata.

Ekspozycja została podzielona na kilka części. Pierwsza, zatytułowana *Wojna cywilizacji*, stanowi niejako wprowadzenie do głównej narracji. Ukazuje ona rzeczywisty wymiar rangi konfliktu roku 1920 r. będącego przecież tylko pozornie zmaganiem polsko-rosyjskim. To opowieść o starciu dwóch przeciwstawnych wizji cywilizacyjnych. *Europa w ogniu* to historia wielu prób „podpalenia” Europy przez bolszewików. Dramatycznych – znaczonych tysiącami ofiar – zbrojnych rewolt w Niemczech, Austrii, Bułgarii, Rumunii. To historia prób ustanawiania dyktatury proletariatu w powstałych w latach 1918–1919 sowieckich republikach Finlandii, Łotwy, Estonii, Litwy i Białorusi, Bawarii, Węgier, Słowacji. Część trzecia to *Realni sojusznicy i neutralni wrogowie*: opowieść o nielicznych przyjaciółach Polski w 1920 r. (Węgrzech i Francji) i poczuciu wielkiego osamotnienia, w jakim przyszło nam się wówczas zmagać z bolszewicką nawałą.

Część czwarta to historia samej bitwy – jej rozgrywających (Józefa Piłsudskiego, Tadeusza Rozwadowskiego, Józefa Hallera, Władysława Sikorskiego), bohaterów z szeregów kobiet, dzieci, bohaterów z innych stron (Amerykanów, Włochów) – doceniających znaczenie słów „za wolność waszą i naszą”. To przejmująca historia młodocianych ochotników idących na front wprost z uczniowskich ław. To historia przedziwnego historycznego paradoksu – przeciwstawienia się nieznanemu, niewyciężonemu dotąd złu przez dopiero co sklejone państwo, którego przez 123 lata nie było w ogólnie na mapach. Jakże inaczej w tym kontekście rysuje się znaczenie naszych sierpniowych zmagania. Na koniec oferujemy wszystkim chwilę refleksji, zabierając w podróż po dorobku kulturalnym i naukowym okresu międzywojennego.

